

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

VI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 17–18 березня 2016 року)

Суми

Сумський державний університет

2016

As a surprise for Harry, they had painted a large banner on one of the sheets Scabbers had ruined. It said Potter for President and Dean, who was good at drawing, had done a large Gryffindor lion underneath. Then Hermione had performed a tricky little charm so that the paint flashed different colours [3, 184]. (Прояв підтримки з боку Герміони та Рона під час гри Гаррі).

З наведених вище прикладів доходимо висновку, що концепт FRIENDSHIP відображає найяскравіші риси відношень між головними героями, і це підтверджує актуальність дослідження цього аспекту.

1. Кубрякова О. С., Демьянков В. З., Панкрац Ю. Г., Лузина Л. Г. Краткий словарь когнитивных терминов / Под общей ред. О. С. Кубряковой. М., 1996. – 318 с.
2. Eysenck 1994 – Eysenck M. W. The Blackwell Dictionary of Cognitive Psychology. Cambridge, Massachusetts 02142, USA. (3 Parts), 1994. – 390 p.
3. J. K. Rowling. Harry Potter and the Sorcerer's Stone / J. K. Rowling. – New York : Scholastic Inc., 1999. – 312 p.

КОНЦЕПТ ЇЖА В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРАХ

Гончаренко А. Ю.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Жулавська О. О.

Дослідження концептів – це актуальний напрямок сучасної лінгвістики, саме він дозволяє розглядати слово в контексті культури і комунікації. «На сьогодні в лінгвістиці розглядається досить широке коло концептів серед яких концепт ЇЖА посідає одне з основних місць» [1, 23]. Їжа є одним з найважливіших факторів життєдіяльності людини, що знаходить втілення в її мові та комунікативній діяльності.

Національна кухня залишається однією з найбільш стійких форм культури. Різні типи культур та лінгвокультур - українська і англійська, різні традиції кулінарії, різні кухні і різні правила найменування продуктів харчування та страв можна порівняти, якщо

подивитися на принципи репрезентації і способи функціонування назв страв в сучасних українській і англійській мовах.

Мовна репрезентація концепту ЇЖА в українській і англійській мовах характеризується різноманіттям лексико-фразеологічних засобів, семантичних компонентів, які містять ставлення до їжі.

Слова з семантикою їжі - один з видів предметної деталізації тексту. До різноманітності страв, кухонь та смаків у своїх творах вдавалися багато авторів. Здавалося б, незначна деталь - їжа, характеризує письменника в певній мірі, дає нам уявлення про ті шари суспільства, до якого належить герой і багато іншого.

Неважко згадати знамениту сцену з "Ніч перед Різдвом", де пузатий Пацюк ковтає галушки і вареники. *"Пацюк роззявив рота, подивився на вареники і ще більше роззявив рота. У цей час вареник виплеснув з миски, ляснув в сметану, перекинувся на другий бік, підскаочив вгору і якраз потрапив йому в рот"* [2, с. 63].

У романі англійської письменниці Хелен Філдінг "Щоденник Бріджит Джонс», концепт ЇЖА відіграє важливу роль у розкритті образу головної героїні, її відношення до виникаючих життєвих ситуацій. А також з описів страв читач може скласти уявлення про сучасну англійську кухню, її традиції і лексичне наповнення концепту ЇЖА.

Наприклад, у творі присутня велика різноманітність назв солодощів: *Milky Way, Milk Tray, Mars, Bourbon biscuits, tinned raspberries, heart -shaped chocolates, Grand Marnier souffles*; традиційних святкових страв: *Shepherd's pie, chocolate croissants, turkey curry* [3].

Також одним із засобів вираження концепту ЇЖА є прислів'я та приказки як української та і англійської мов.

Порівняння прислів'їв і приказок українців і англійців показує, як багато спільного мають ці народи, що може полегшити їх взаєморозуміння і призвести до зближення. Приведемо декілька прикладів еквівалентних англійських і українських прислів'їв та приказок:

1) *A hungry man is an angry man. / A hungry belly has no ears. - Голодний вовк завжди сердитий./На ситім тулубі голова стоїть прямо. / Не вечерявши легше, а повечерявши — краще.*

2) *Better a small fish than an empty dish./ Talk is cheap – time to eat, fine words butter no parsnips, mere words do not feed the friars. - На безриб'ї і рак риба./ У стелу й хрищ м'ясо.*

3) *Hunger is the best sauce.* – *Голод – найкращий повар.*

4) *Man does not live by bread alone.* - *Не хлібом єдиним живе людина.*

5) *Fish begins to stink at the head.* - *Риба гниє з голови.*

Мова, як частина національної культури, відображає всі її елементи, репрезентує умови життя народу і його культуру. В системі національних цінностей концепт ЇЖА, за нашими спостереженнями, займає одну з ключових позицій. Він не тільки виступає як певна страва (продукт, напій тощо), але являється культурною складовою людської свідомості.

1. Степанов, Ю. З. Концепт культури. Порівняльна концептологія / Ю. З. Степанов. – Тамбов: Вид-во Тамбовського ун-ту, 2000. – 23 с.

2. Гоголь М. В. Ніч перед Різдром / М. В. Гоголь. – Харків: Ексмо, 2012. – 120 с.

3. Google Books[Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:

<https://www.google.com/search?tbm=bks&q=the+apple+of+Sodom+#q=du+mb+as+an+oyster&tbm=bks&start=10>

ТИПОЛОГІЯ НЕГАЦІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Горева А. Ю.

(Сумський державний університет)

Купріянич І. Л.

(Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки)

Науковий керівник – д-р філол. наук, професор Швачко С. О.

Заперечення – є однією з мовних категорій, що слугує для опису дійсності, відіграє величезне значення в процесі спілкування. Тому, заперечення як мовна категорія привертає увагу науковців у різних галузях знань: філософії, логіки, психології, лінгвістики.

Лінгвістичне заперечення належить до складних мовних категорій, воно охоплює всю лексику та граматику, має різні способи вираження, складну семантико-синтаксичну структуру.

Базисним положенням, яке найбільш повно відображає сутність лінгвістичного заперечення, можна вважати положення О. І. Бахарєва